

NAGY Géza (1855–1915)

(A megemlékezésről)

A sokoldalú tudós NAGY Géza a Székely Nemzeti Múzeum (1881–1889), majd a Magyar Nemzeti Múzeum őre, 1902-től a MNM Fegyvertár igazgató-őre, 1901-től a MTA levelező tagja, élete utolsó másfél évében az *Archaeologiai Értesítő* szerkesztője. RÓMER Ferenc három jelentős tanítványának egyike, és elsősorban a magyarság ős- és államalapítás előtti történetével foglalkozik. E célból számos régészeti, nyelvészeti, genealógiai, etnológiai, kronológiai tanulmányt végez, hivatali munkájának mellékes eredményei is klasszikus magyar viselet-, fegyver-, vártörténeti kötetek.

*

A sokoldalú tudós NAGY Géza NAGY István földbirtokos és THALY Zsuzsa fia, 1855. aug. 4-én született, Gárdonyiban. Anyai nagyapja Fejér megye levéltárosa, anyja a történész THALY Kálmán első unokatestvére. Gyönki és pesti, református, illetve piarista gimnáziumi éveket, majd a budapesti tudományegyetemen végzett történelmi, régészeti, oklevéltani, irodalomtörténeti, összehasonlító nyelvészeti, földrajzi tanulmányokat követően RÓMER Ferenc hívja maga mellé dolgozni a Magyar Nemzeti Múzeumba.

1875–1881-ben a régiségtár díjnoka. Párhuzamosan, keresete kiegészítéseképpen negyedévig az *Egyetértés* országgyűlési tudósítója, 1878 végén és 1879 elején. Egy hírlapi cikkben, melyet arra a napra időzítenek, amikor a király Budapestre érkezik, megírja, hogyan fosztotta ki az osztrák katonai hatóság 1850-ben a Magyar Nemzeti Múzeum fegyvergyűjteményét. Ezt követően jóakarói jobbnak látják, ha egy időre nem

lesz szem előtt. 1881-ben a Székely Nemzeti Múzeum őrének ajánlják, ahová meg is választják, és csak 1889-ben tér vissza Sepsiszentgyörgyről a Magyar Nemzeti Múzeumba.

Régiségtári gyakornok, 1891-től az itteni hadtörténeti gyűjtemény segédőre. Meghatározza, rendezi anyagát, külön osztállyá fejleszti, 1892–1915 között a gyűjtemény külön naplót vezet, elkészíti katalógusát, nemzetközi hírűvé teszi. 1902-től igazgató-őre. 1901-től a MTA levelező tagja, élete utolsó másfél esztendejében az *Archaeologiai Értesítő* szerkesztője. 1915. febr. 3-án hal meg, a főváros adományozta dízsírhelyre temetik, a Magyar Nemzeti Múzeum nevében SZALAY Imre, az Országos Régészeti és Embertani Társulat nevében ÉBER László, a MTA, a Magyar Történeti Társulat, a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság, valamint a Magyar Néprajzi Társaság nevében pedig SEBESTYÉN Gyula búcsúztatja.

Az életrajzi adatok után próbáljuk meg bemérni a magyar tudomány történetében betöltött helyét. NAGY Géza a magyar régészettudomány atyjaként számontartott RÓMER Ferenc három jelentős tanítványának egyike, HAMPEL József és CSETNEKI JELENIK Elek mellett. A *Századokban* megjelent nekrológ jellemzésében, régészeti kutatásai mindig a kitűzött cél szemeltartásával történnek, bele nem fulladva a részkérdésekbe (Budapest és környéke őskori leleteinek közzététele, a szkíta emlékek értékelése, 1906-os ásatás a zuglói bronzkori urnatemetőben, 1909-es a kajászószentpéteri bronzkori telepen). A Székelyföld, Erdély, Budapest őskorában egyaránt mester, klasszikus a népvándorláskori hozzájárulása is.

CSETNEKI, akit RÓMER az ősrégészet szakemberének szánt, korán elhal (1889), özvegyét, a LISZT Ferenc-tanítvány ZAPHIRY Helént NAGY Géza veszi el feleségül, elhunyt barátja jegyzeteiből is ő dolgoz fel eredményeket. Az eredetileg római kori régésznek szánt HAMPELTől, aki már RÓMER idejében a Régiségtár tényleges, kiváló vezetőjévé emelkedik, 1913-ban a vezető régészeti periodika szerkesztését öröklí meg. Ő maga már a **Compte rend**nek is szerkesztője (RÓMER beszámoló jelentése az

1876. évi budapesti nemzetközi ősrégészeti és embertani kongresszusról, amely **Repertórium**-al a magyar régészeti kutatás első ötven évének zárköve – értékeli MÁRTON Lajos).

Mintegy 200 cikk, tanulmány, kiadvány szerzője. Minden megtévesztő sokoldalúsága mögött, NAGY Géza munkássága elsősorban a magyarság államalapítás előtti, kiemelten őstörténetére irányul (a magyarság eredetének kérdése, a közép-ázsiai népmozgások, a magyarság ázsiai rokonságának kérdése). Ez ifjúkori programja, és bármennyire az a látszat, hogy a tervezett mű helyett csak különböző résztanulmányok készülnek el, valójában egész életét ezzel tölti. Ennek a célnak a jegyében végzi számos régészeti, nyelvészeti, genealógiai, etnológiai, kronológiai tanulmányát is. Ugyancsak megtévesztő, hogy a melléktermékek, de akár hivatali munkája hálátlanabb vagy mellékes eredményei között is klasszikus monográfiákat, tanulmányokat találunk, így a fegyver- és viselettörténet vagy a szláv és román kérdés terén.

A magyar régészet későbbi jeles képviselői figyelmeztetnek, hogy a honfoglaló szolganép hagyatékát szlávoknak tulajdonítva sajnos a „barbár honfoglaló” mítoszáat alapozta a későbbi utódállamok nemzeteiben. Ehhez azért megjegyeznénk, hogy a millenniumi magyar tudományosságban más is hasonlóképpen értékelt, és pl. PULSZKY Ferencsel ellentétben ő legalább a lovasokat magyarnak tekintette. Másrészt, súlyos kétellyel élünk azt illetően, hogy a „barbár honfoglaló” mítosza az utódállamokban ennek következtében alakult ki (ti. az utódállamok etnikai alapú politikai nemzetei nem a szolganép hagyatékát vindikálták maguknak, hanem egyáltalán a területükön talált régészeti leletanyagot).

A NAGY Gézának már életében felróttak ugyancsak sorolhatóak. Ám egyoldalúan kiragadott vádak helyett hadd nézzünk egy teljes értékelést. MÁRTON Lajos szerint Sepsiszentgyörgyön elszokik a szigorúbb tudományos fegyvelemtől, délibábokat kerget, és mikor száműzetéséből visszatér, már betegsége akadályozza a következetes munkában, emiatt nem vesz a munkássága határozott irányt, a számára kitüntetett fontosságúnak tűnő őstörténet terén sem. Bár

– ismeri el – pl. Budapest környékének őskoráról kiváló és tárgyilagos összefoglalást nyújtott, és ismeretei széleskörűek voltak, (1931-re) még nem tisztult le, mi volt őskori munkáiban a tiszta intuíció, és mi a képzelet terméke. Nem tagadja ugyanakkor kiemelkedő intellektusát, erős képzelőtehetségét, nagy munkabírást. Vélt hiányosságait azzal magyarázza, hogy a hazai tanulmányok, amelyekkel pályáján NAGY Géza is indult, eleve hátrányos helyzetbe hozták. Aki, különösen ebben a korban, pár évig bár nem tanulhatott Nyugaton, az legtöbbször képtelen volt alapképzettségét pótolni. NAGY Géza, írja, ennek ellenére, holtáig tanulva, kitűnő emlékezőképessége által is segítve sokféle ismeret óriási halmazára tett szert. Ám bámulatos sokoldalúságát, irodalmi és kutatási adatait a saját szemléletén átszűrve, szubjektíven, hideg mérlegelésre és nemzetével szembeni szigorú ítéletre képtelenül használta.

Ezek után furcsamód, a konkrétumokra térve mintha egészen más értékelés alátámasztására vonultatna fel érveket. Sok problémát vetett fel, folytatja, és nem egyet végérvényesen meg is oldott. Viták kérdésekben nem ritkán messze megelőzte a módszeresebben dolgozókat is, pl. a székeleyek eredete körüli irodalmi vitában. Ott is helyes úton mert járni, ahol a bizonyítékok hiánya mást visszariasztott. Régiségtári munkáját pedig nagy gond és lelkiismeretesség jellemezte, ha kevés tárgyszeretet is – a fegyver- és viselettant ti. nem tartotta magához méltónak, csak kényszerű robotnak, és legfeljebb a honfoglalás kori leletek kötötték le érdeklődését.

Ha jól megfigyeljük, az újabb honfoglaláskor-irodalom, így RÉVÉSZ László kifogása végső soron közép-európai összehasonlító tudománytörténeti és nemzetpolitikai irányultságú (tudományos elmélet hatása a szomszéd népekkel való *politikai* viszonyra), míg MÁRTON Lajos *a magyarság őstörténetét* illető „délibábos” gondolkodást ró fel. Az, hogy egyikük sem saját szűkebb szakterületén belül talált kifogásolnivalót, mindenesetre árnyalni tűnik ítéleteik érvényességét. Nézzük, mit mond olyasvalaki, aki az őstörténet terén képviselt rivális elméletet. SEBESTYÉN Gyula is a tanulmányokból, a feloldozott hatásokból indul ki, és mondanivalója

furcsán, mert nagyon sajátosan ír mel a MÁRTON Lajos véleményére.

NAGY Géza mesterei SZABÓ Károly és HUNFALVY Pál voltak, írja (a magyarságra vonatkozó kútfők tüzetes ismeretében, illetve a néprajzi-nyelvészeti szempontok érvényesítésében). A mesterek nyomán nem a honfoglalás érdeklő (annak kutatásában az elődök már jelentős munkát végeztek), hanem a honfoglaló magyarság őstörténete. 1889-ben, mikor visszatér Budapestre, épp megalakulóban a Magyar Néprajzi Társaság, és elnöke HUNFALVY Pál. Ezzel az összehasonlító nyelvészet és a nyelvtörténet elfoglalja helyét az őstörténeti kutatás szolgálatában álló etnográfiaiban. A testületben, folytatja, NAGY Géza az őstörténeti kútfőkben és a rokon népek demográfiajában való eligazodást képviseli, az ural-altáji (akkori kifejezéssel-elképzelésben turáni) őstörténet enciklopedistája. Érdemes kiegészíteni tehát, túl ezen, hogy két rivális közélet között teszi lehetővé az átjárást, mindkét említett mestertől mindenekelőtt a ma is elismert eredményeket hasznosítja, míg tévedéseikkel az elsők között helyezkedik szembe határozottan – lényegében nem pusztán közvetít, de harmadik utat jár, okos szintézisét, akárcsak PAULER Gyula. Mindezt valóban Nyugaton kellett vagy akár lehetett volna elsajátítani? Magyar nyelvészetet, magyar irodalmi forrásismeretet? Vagy később, egy századfordulós *jelentéktelen magyar orientalisztika* eredményeit kellett volna netán pótolnia?

A kolozsvári *Dolgozatok* nekrológja, valószínűleg PÓSTA Béla tollából, nyíltan fogalmaz. A túlzott, mindenben csak külföldi hatást kereső tárgyilagosság ellenében NAGY Gézát a nemzeti értékek keresése jellemezte. Ez volt a sepsiszentgyörgyi tartózkodás esélye is, nem-hogy veszített, hanem nyert a számíztetésen azzal, hogy onnan már valóban teljes fegyverzetben, biztos értéktudatban, letisztult szemlélettel jöhetett vissza a Magyar Nemzeti Múzeumba, elkerülve az álobjektív, mindenben magunkat kicsinyítő reflex ismerős csapdját. Így teszi témává a magyar történetírásban a *magyarság* fegyverzetét, a *magyarság* viseletét, a saját kultúra, saját értékek iránti felelősség jegyében. (Az 1896. évi millenniumi kiállítás alkalmával pl. a

magyar vadászat történeti vázlatát nyújtja, vagy később KÖNYÖKI József vártörténeti művét fejezi be és adja ki.) Végső összegezésben, a magyar kultúra sokoldalúságát hangsúlyozza, a magyar kultúrát alapozó néprajzi jellegeket, közvetítő szerepünket nyugat, kelet, észak és dél kultúrái között.

Térjünk vissza SEBESTYÉN Gyula 1915. évi jellemzésére. NAGY Gézánál tökéletesebben nem ismerte senki, írja, a vonatkozó középkori latin, görög, orosz és arab kútfőket, a nyelvtörténet, az összehasonlító nyelvészet és a néprajz ugyanolyan régi történeti értékű adatait. Senki ennyire megszólaltatni nem tudta az évezredes emlékeket. Ő volt a legnagyobb, sokan nem értették ugyan, vagy félreértették, ám az idő mindig neki adott igazat. SEBESTYÉN méltatása egy nekrológ része, tehát bizonyára befolyásolja a kegyelet, de azt se hagyjuk figyelmen kívül, hogy aki írja, az a közös érdekeltégű viták idején inkább mellőzni látszott NAGY Géza felvetéseit és érveit.

SEBESTYÉN most éppen ebből a korszakból ad meg példákat tételesen. NAGY Géza tette szövé a székely és a dunántúli nyelvjárások közös sajátosságait. Ezt akkor délibábos nyelvészkedésnek minősítették, ma pedig ismert tény. THOMSEN megfektése előtt rokonította a székely rovásírást a belső-ázsiai türk feliratokkal (tegyük hozzá, egyik utolsó dolgozata is e feliratok alapján fogalmaz meg kérdéseket a sokak által a székelyek őseinek tartott volgai bolgár eszeget törzs előtörténetéről). Honfoglaláskori demográfiai viszonyok elemzésére vállalkozott, az Árpádok genealógiájában fedezett fel meglepő kapcsolatokat. A szkítákról írt akadémiai székfoglalóját SEBESTYÉN egyetemes történeti fontosságúnak tartja.

A NAGY Gézáról írott legszebb összegezés mindazonáltal a *Századok*-lehozta nekrológban található. NAGY Géza régebben megjelent, egybekötött tanulmányai állanak a szerző előtt, olvassuk. Két kérdés között feszül ki a munkák gondolati íve: Hol kezdődik a világtörténet? Beletartozik-e az ún. történelem előtti kor? Illetve: Lesz-e elég ideje a magyarságnak teljesen kifejleszteni nemzeti egységét mielőtt, mai szóval,

maga a nyugati civilizáció is áldozatul esnék egy mindent eltörölő, társadalmi átalakulás hozta nemzetköziségnek? Van-e esély rá, hogy összetett, szintetizálni képes jellegének köszönhetően ekkor épp a magyar kultúra őrizzen meg európai értékeket? A kettő között: „fáradt testen áttörő erős akarat, mélységes tudáson alapuló hit, végtelen sok munka, a «delibáb» vádja, egy csonkán maradt nagy világtörténelem, számos apró torzó, amiből emberit meghaladó volna ezt az egységes nagy világnézleten alapuló életet, a NAGY Gézáét, hiány nélkül rekonstruálni.”

Ha rekonstruálni nem is, de bár az életműveit újraértékelni mindenképpen tartozunk. Legalábbis erre figyelmeztet mind az utóbbi időszak néhány kutatási eredménye, mind pedig a NAGY Géza jelenlegi, főltöttebb hiányos jelenléte a magyar történeti irodalomban. Tekintsük csak a sepsiszentgyörgyi éveket. Cikkeinek, írásainak negyede ekkor születik, és nagy részükről SZINNYEI József sem tudott. Tárgyak régészeti, nyelvészeti, művelődéstörténet és régi magyar irodalom (*Emília-kódex* és 17. századi étkezés), könyvtörténet (Régi Magyar Könyvtár), történeti tárgyi néprajz (kályhacsempék leírása), a magyar képzőművészet története (brassói festők), a MTA története (vonatkozó forrásközlés), levéltári forrásközlés (dokumentumok a 16. századig visszamenően – ekkor bizonyítja, elsőként, dokumentálva és mechanizmusát kimutatva, a késő középkori-kora újkori román betelepődést Erdélybe), történeti demográfia (Erdély 18. századi nemzetiségei), kortárs demográfiai statisztika (az emberiség statisztikája), 1848–49-esek adatai, a székely címer stb. A Székely Nemzeti Múzeum általa kezdte meg a szakszerű régészeti ásatásokat (1882), felmérésével (1883) tűnik részt venni az első magyarországi skanzenépület felállításában (1885), gyűjteményében az ő sepsiszentgyörgyi éveiben fordul meg TÉGLÁS Gábor, RÁTH Károly és HERMAN Ottó, most készülő leíró katalógusa előtt KRISTÓF György hajt fejet később Kolozsvárról, az Erdélyi Nemzeti Múzeum hasonmárgyú egykorú és későbbi munkássága (vagy ennek hiánya) ismeretében. A helyi lapban közölni, mint barátait, RÉTHY Lászlót és SZÁDECZKY Lajost nyeri meg.

Kiemelten a következőkre hívnánk fel a figyelmet: A Székely Nemzeti Múzeum a társalapító VASADY NAGY Gyula halálát követően DANIEL Gábor közbenjárásával szervez magának múzeumőr-utódot. DANIEL patronálta Székelyföld első régészeti ásatását, és ő áll a térségből kitűnő kapcsolatban – THALY Kálmánnal, már korábbi közös forrásközlésük okán is. NAGY Géza úgy érkezik másrészt a Székely Nemzeti Múzeumba 1881-ben, hogy Nagyváradon megszakítja útját RÓMER Ferencnél, és, értelem szerint, a térség régészeti lehetőségeit az 1876-os **Compte rendu** óta mindketten ismerik. Egyik legjelentősebb székelyföldi kezdeményezése a középkori falképek itteni kutatásának megkezdése (1882), melynek alapozása végett Budapestre is felutazik szakkönyveikért.

Erről azonnal eszünkbe jut, hogy a magyar falképkutatás RÓMER egyik kedvenc témája volt, és pedig IPOLYI Arnold hatására. NAGY Géza tehát egy magyar művészettörténész-hagyomány harmadik láncszemeként végzi ezt az úttörő munkát is. Ugyancsak eszünkbe jut IPOLYI **Magyar mythológiája** és hogy NAGY Géza egyik jelentős sepsiszentgyörgyi dolgozata az **Álmos-monda** (1884), de TÜNDÉR Erzsébet, TÜNDÉR Ilona alakjával is itt kezd foglalkozni egy *Árgirus*-szövegváltozat kapcsán, a székelyek eredetéről itt kidolgozott elméletében pedig fontos elem a Csaba-monda lehetséges gyökerei. NAGY Géza munkássága valóban egy magyar tudománytörténeti hagyomány szerves része, és elemzése magát ezt a hagyományt teszi világosabbá és értelmezhetőbbé.

Adatok a székelyek eredetéhez és egykori lakhelyük című tanulmányát (1883–1886) külön is meg kell említenünk, nemcsak azért, mert első nagy munkája, hanem azért is, mert ennek hátoldalán jelenik meg további munkássága nagy tervének vázlatja, egy a magyar őstörténetről készülő kötet tartalomjegyzéke. Az **Adatok** mellesleg a magyar történetírásba való belépője.

Azt, hogy NAGY Géza miért nem tudta elfoglalni az életműve révén megérdemelt helyet a szakmai köztudatban, már az 1915-ös nekrológokból eléggé érthető, és bizonyára hozzájárult az időpont, az első világháború első éve is. Miért

hullhatott ki számos eredménye is ilyen mértékben a szakmai köztudatból, az már további elemzésre, mert nem utolsósorban előzetes újraértékelésre szorul. Hogy ezt megkerülni vétek volna, azt egyetlen, tünetértékű példával jelezzenk. A székely eredetkérdés mai, valóban használatban lévő irodalmában nem olyan régi összegző munka is úgy említi, mintegy „futottak még” kategóriában, mint aki a 19. század végi ún. „hagyományértékelő” iskola, tehát a hun származásnak krónikák alapján hitelt adók egyik képviselője volt, az ezt tagadó, nyelvészeti érvekre alapozó „forráskritikai” iskola ellenében. Ehhez csak annyit érdemes hozzáfűzni, hogy elsőként 1886-ban, NAGY Géza bizonyítja megsemmisítő bírálattal az ún. *Csíki Székely Krónika* hamis voltát (utolsó megjegyzése: „végeztünk vele”), és éppen emiatt lehetetlenül el a Székelyföldön, haragosává téve többek között ORBÁN Balázst. (SZABÓ Károly maga, a „hagyományértékelő” iskola legjelentősebb képviselője, DOMJÁN István, az utód sepsiszentgyörgyi tanár-múzeumőr szerint földhöz vágta a bírálat olvastán a *Krónikát*, de továbbra is kitűnő viszonyban maradt NAGY Gézával, akit a halála előtti évben, 1889-ben is meglátogatott még a Székely Nemzeti Múzeumban.) Másrészt már az **Adatokban**, CORNIDES Dánielt és közvetlenül MÁTYÁS Flórián és PAULER Gyula vonatkozó tanulmányait (1883) követően, NAGY Géza épp nyelvészeti bizonyítékokkal érvel negyedikként Anonymus III. Béla kori volta mellett Azt sem vizsgálta meg senki még, hogy milyen szerepe van az 1887-ben megismert **Adatoknak** PAULER 1888-as nagy, jelentős fordulatában a székely eredetkérdést illetően (a csatlakozott nép – PAULERNél ez a kabar – feltevése).

Zárjuk a megemlékezést egy rövid idézettel, jelezve hogy NAGY Géza szakmai utóéletében mindig jelen volt azért egy nagyon más értékelés is, amelynek viszont az érintett szakemberek személye, munkássága ad súlyt. LÁSZLÓ Gyula szavait idézzük, 1978-ból: „... B. I.-t [BÓNA István] tartom „A régésznek”, mondtam is neki egyik dolgozatával kapcsolatban (amit a Tízketes számára írt), hogy NAGY Géza méltó utóda.”

Irodalom

1. BÁNDI Gáborné (2002): **NAGY Géza**. in: **Magyar Múzeumi Arcképcsarnok**. 636–637
2. GYÖRFFY György (1970): **Anonymus Gesta Hungarorumának kora és hitellessége**, ITK, 1970/1, 1–13
3. KEMENCZEI Tibor (2002): **Az Őskori Gyűjtemény**. in: **A 200 éves Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményei**, MNM, Bp., 27–49
4. KORDÉ Zoltán (1991): **A székelykérdés története**, Múzeumi Füzetek 4, HAÁZ Rezső Kulturális Egyesület – Infopress Rt., Székelyudvarhely
5. KOVÁCS S. Tibor (2002): **A Fegyvertár**, in: **A 200 éves Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményei**, MNM, Bp., in: **A 200 éves Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményei**, MNM, Bp., 333–351
6. K.Z. (1915): **NAGY Géza (1855–1915)**, *Századok*, 225–227
7. KRISTÓF György (1942): **Tudományos intézetek Erdélyben 1919-ig**, *Erdélyi Tudományos Füzetek* 135, Kolozsvár
8. LÁSZLÓ Gyula (1980): **Őstörténetünk**, Tankönyvkiadó, Bp.
9. MÁRTON Lajos (1931): **A magyar ősrégészeti kutatás múltja**, *Magyar Szemle*, XI, 3 (43), 264–271
10. NAGY Iván (1865): **Magyarország családai**, XI, 129
11. PAIS Ágnes (2002): **Adatok NAGY Géza sepsiszentgyörgyi éveire**, *Acta (Siculica) 2001/1 (Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum 125 éves jubileumára 1.)*, 59–84
12. PETRIK Géza stb. (é. n.): **Magyar Könyvészet 1712–1920**, Arcanum Adatbázis Kft., Bp. (CD)
13. RÉVÉSZ László (2002): **A Honfoglalás Kori Gyűjtemény**, in: **A 200 éves Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményei**, MNM, Bp., 101–139
14. -ÉN [SEBESTYÉN Gyula] (1915): **NAGY Géza**, *Történelmi Szemle*, IV, 477–478
15. SZINNYEI József (1903): **NAGY Géza**, in: **Magyar írók élete és munkái**, IX, 571–575
16. *** (1896): **NAGY Géza**, in: **A Pallas Nagy Lexikona**, XII, 913–914
17. *** (1900): **NAGY Géza**, in: **A Pallas Nagy Lexikona**, XVIII, 309
18. *** [MÁRTON Lajos?] (1915): **NAGY Géza**, *Archaeologiai Értesítő*, Új folyam, XXXV, I–III
98. *** [PÓSTA Béla?] (1915): **NAGY Géza**, *Dolgozatok*, VI/2, Kolozsvár, 133–135
20. *** [SEBESTYÉN Gyula?] (1915): **NAGY Géza halála**, *Ethnographia*, XXVI, 59–61
21. *** (1916): **NAGY Géza**, in: **RÉVAI Nagy Lexikona**, XIV, 179
22. *** (1936): **NAGY Géza**, in: **RÉVAI Kis Lexikona**, XIV, 700
23. *** (2001): **NAGY Géza**, in: **Magyar Nagylexikon**, 13, Bp., 448
24. *** (é. n.) **Magyar Életrajzi Lexikon**, Javított, átdolgozott kiadás, Arcanum Adatbázis Kft., Bp. (virtuális változat)

Géza NAGY
(1855–1915)
(Rezumat)

Om de știință multilateral, custode al Muzeului Național Secuiesc (1881–1889) și al Muzeului Național Maghiar (din 1902 custode-diriginte al secției de armament), din 1901 membru corespondent al Academiei Maghiare de Știință, la sfârșitul vieții sale a fost redactor al principalei reviste de arheologie din Ungaria (*Archaeologiai Értesítő*). A fost unul din cei trei discipoli de seamă ai lui Ferenc RÓMER, părințele arheologiei maghiare, și a fost preocupat în primul rând de originea maghiarilor și de istoria lor înainte de întemeierea regatului Ungariei. În acest scop a efectuat numeroase studii arheologice, lingvistice, genealogice, de etnologie, de cronologie, realizând totodată lucrări clasice în domeniul istoriei vestimentației, armamentului și fortificațiilor maghiare.

Géza NAGY
(1855–1915)
(Abstract)

The versatile scholar, Géza NAGY, the guard of Székely National Museum (1881–1889), later the guard of Hungarian National Museum, chief-guard of the storehouse since 1902, corresponding member of Hungarian Scientific Academy since 1901, in the second half of his life he was the editor of *Archaeologiai Értesítő*, the main archaeological magazine in Hungary. He was one of Ferenc RÓMER's students and he was mostly interested in the early history of the Hungarian. He studied archaeology, linguistics, genealogy, ethnology and he also wrote books on the history of classical Hungarian arms, costumes and castles.

